

masszívan, szilárd faanyagból építették fel. A négy sarkán kör és félkör alakú gömbfákból, míg az É-i részén gömb és négyszögletes fákból, a Ny-i oldalán 8 sűrűn egymás mellett levert cölöpből készült. A tárológödör D-i szélétől D-re 60 cm-re egy bőrcipő (csizma?) darabjaira bukkantunk. Ugyanitt egy átfúrt és vágott szélű bronzlemez is előkerült.

A kúttól K-re a szürkésfekete, téglás feltöltés (2,3 m) alatti részen jelentkező fekete (helyenként égett), mocsári talajban kerültek elő függőleges sorokban a cölöpök (É-ről D-re 4 sorban). Ez a rész volt ásatási területünk legkeletibb része, ahol az általunk feltárt hódoltsági városrész legkeletibb maradványa került elő. Megállapíthattuk azt is, hogy itt egy kiemelkedő sárgás agyagdombon állt a kút és a mellette lévő két gödör. Az 5. sz. gödörben feltárt padló- és gerendamaradványok mellett, tőlük É-ra (egy 2×2 m-es részen) legalább három pallószerű, vízszintes deszka volt a mocsárra fektetve.

A kúttól K-re párhuzamosan egymás mellett futó Ny-K-i irányú cölöpsort is teljesen feltártuk. Az egyik Ny-K-i irányú sor a kúthoz, míg az É-D-i irányú a magas partfal (É-i) feltöltése alá futott be. A D-en megtalált cölöpsor legtávolabbi cölöpjétől D-re két palló (1,12 m hosszú és 20 cm széles) is feküdt az iszapban.

Végső soron munkánkkal sikerült a 19–20. században erős beépítéssel megbolygatott és javarészt elpusztított 17. századi, a kaposvári várhoz tartozó hódoltság korabeli, mocsárra épített városrész Ny-K-i irányú keresztmetszetét és annak maradványait megtalálnunk. Ezek mocsárra épült cölöp- és deszkavázás építmények: ház, tároló, kút és a hozzájuk tartozó gödrök, út részeiből, valamint a város úgynevezett mindennapi életének a leleteiből állnak.

A leletanyag a Rippl-Rónai Múzeumba került.

MAGYAR KÁLMÁN

170. Kardoskút, Nagybogárzó-dűlő

(Békés megye) Sza

2006 augusztus–szeptemberében terepszemlével egybekötött mentőásatást folytattam Kardoskút ÉK-i határában. A Fehértótól É-ra létesülő csatornarendszer és „halastó” munkálatainál szarmata telep(ek)et bolygattak meg. Sikerült egy szarmata kori temetkezés felét dokumentálni a szakirodalomban eddig ismeretlen lelőhelyen (Dajkó-csatorna 1–2. lh.).

RÓZSA ZOLTÁN

171. Kazár, Vízvölgy

(Nógrád megye) LT

Kazáron a belvízelvezető és vízrendezési munkákat megelőzően 2006. július 2–21. között régészeti feltárást végeztünk a Kazár-patak partján fekvő császárkori kelta település szélén. A patak rendezése veszélyeztette ezen a szakaszon a nyilvántartott régészeti lelőhely egy részét,

ahol már korábban folytak feltárások. Az idei feltárássorán 52 telepobjektum került elő a patak mentén három árokszelvényben, amelyet összebontottunk egy felületre. A IV. szelvény közvetlenül a patak mentén húzódott, itt csak másodlagosan lemosódott anyag volt. Az előkerült leletanyag a korábbi évekhez hasonló. A kelta etnikumú település késő Antoninus-kora Severus-kori keltezésére a római import nyújtott lehetőséget. A terra sigillaták mellett egyiptomi fajansztárgy is napvilágot látott. A határos germán területtel folytatott kereskedelemre kvád kerámia és egy sarkantyú töredéke utalt.

VADAY ANDREA

172. Kecel, MOL-145. sz. lelőhely

(Bács-Kiskun megye) Sza

2006. szeptember 25–26-án szondázó, majd október 31. és november 15. között megelőző feltárást végeztünk a lelőhelyen. A szondában több bolygatás foltját is láttuk. Az 1. sz. gödörből 2–3. századi szarmata kerámiaanyag került elő. A szondában megfigyelt négy jelenség szóródása alapján É-i irányban területbővítést végeztünk, a 600 m² szondázott terület mellett további 300 m²-en megelőző feltárást folytattunk. Az itt feltárt részen nagy objektumsűrűséggel szarmata teleprészlet bontakozott ki. A feltárt 30 objektum közül 18 gödör, 2 árok, 1 kút és 1 ház(?) szarmata kori, a többi kora kérdéses.

ROSTA SZABOLCS

173. Kerekegyháza határa

(Bács-Kiskun megye) B, Sza

2006. március–áprilisban helyszíni szemlét végeztünk a Tematikus Park számára kiválasztott területen. A parkot a Papszék-dűlőben tervezik kialakítani, ahol DK-en a Hetényi út, ÉK-en és DNy-on egy-egy földút határolja. A területet középen jelenleg egy csatorna metszi át.

A csatornától DK-re (Hrsz.: 0148/48): A műúttal párhuzamosan vezető főút ÉK-i oldalán egy ÉNy-DK-i irányú szabálytalan ovális dombon kb. 150×60 m-es területen elszórtan kis mennyiségű jellegtelen őskori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely valószínűleg áthúzódik a földút DNy-i oldalára is, de itt a gazzal borított felszín miatt a lelőhely kiterjedése nem volt megállapítható.

Szeibert-tanyától DK-re (Hrsz.: 0148/46, 0148/47): Két kissé kiemelkedő háton és a közöttük lévő mélyebb területen jelentős mennyiségű szarmata kori és késő szarmata–hun kori leletanyagot gyűjtöttünk. A lelőhely kb. 250×450 m kiterjedésű, iránya ÉK-DNy.

Hetényi út (Hrsz.: 0148/46): Az út ÉNy-i oldalán, a földút közelében egy enyhén kiemelkedő földhát ÉNy-i nyúlványán egy kb. 100×50 m-es területen elszórtan kevés szarmata kori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely valószínűleg áthúzódik a földút DK-i oldalára is, de itt a füves, gazos felszín miatt a lelőhely kiterjedését nem tudtuk megállapítani.

Papszék-dűlő: A csatornától ÉNy-ra, a földutak és a csatorna által határolt területen, a Raffai-tanyától ÉK-re (Hrsz.: 0148/20) új lelőhelyet találtunk. A Papszék-dűlőt DNy felől határoló földút ÉK-i szélén, egy enyhén kiemelkedő hát K-i lejtőjén kb. 50×100 m-es területen gyér szarmata kori leletanyag került elő.

Repülő-dűlő: A Raffai-tanyától K-re (Hrsz.: 0135/53-55), a tanya és a földút között húzódó ÉNy-DK-i irányú hosszúkás dombhát DK-i lejtőjén kb. 200×100 m-es területen közepes mennyiségű bronzkori kerámiaanyagot gyűjtöttünk.

Munkatársak: Rosta Szabolcs, Somogyvári Ágnes régészek, Vida Ágnes adattáros.

V. SZÉKELY GÖRGY

174. Királyhegyes határa

(Csongrád megye) R, B, Szk, Sza, A, Á, Kk

2006. február 21-22-én régészeti terepbejárást végeztünk a tervezett Makó-Királyhegyes közötti 4424. sz. út nyomvonalán.

11. sz. lh. (*Makó-Királyhegyes közti 4424. sz. út 1. sz. lh.*): A nyomvonal 0+210-0+490 km-szelvénye között nagy kiterjedésű avar kori és szarmata kori település felszíni nyomait találtuk meg. A nyomvonal 0+300 km-szelvényénél a bejárt terület 80 m széles sávjának déli szélé érinti a nyomvonallal párhuzamosan folyó egykori medret és annak déli partvonalát, azaz itt a nyomvonal a meder É-i magaspartján halad. A lelőhely szélé egészen benyúlik a falu szélső házáig, és minden valószínűség szerint a beépített területen is megtalálható a részlete. Bejárásunk csak részben érintette a nyomvonaltól É-ra eső részeket, a most meglévő földúttól É-ra eső szántót, azonban itt is találtunk néhány felszíni leletet, így joggal feltételezhetjük, hogy É-i irányban még követhető lenne a lelőhely.

A felszíni leletek intenzitása közepes, kisebb-nagyobb foltokban jelentkeztek, de folytonosságuk nem szakadt meg. A gyűjtött kerámia között zömmel avar kori töredékeket találtunk, és csak elvétve akadt néhány szarmata (2-5. sz.) és pár Árpád-kori töredék. Ez utóbbiak inkább a lelőhely K-i végében kerültek elő, ott, ahol a lelőhely egészen közel van a Királyhegyes 13. sz. szarmata kori település területéhez. A terepbejárást során azt tapasztaltuk, hogy a lelőhely területe mintegy duplája annak, amit korábban ismertünk. A bejárt 80 m széles sáv jobb oldalán, a vízmeder közelében kerültek elő a leletek, a tengelytől balra csökkent a leletek száma.

13. sz. lh. (*Makó-Királyhegyes közti 4424. sz. út 2. sz. lh.*): A nyomvonal 0+000-0+210 km-szelvénye között a bejárt 80 m széles sáv déli szélé érinti a nyomvonallal párhuzamosan folyó egykori medret és annak déli partvonalát, így a nyomvonal a folyó magaspartján halad. A lelőhely déli szélé egészen a folyómederig követhető volt. A felszíni leletek intenzitása sűrű. A gyűjtött kerámia között szinte kizárólag csak szarmata kori (2-5. sz.) töredékeket találtunk, de volt köztük néhány Árpád-kori is. A lelőhely most regisztrált területe mintegy duplája a

korábbi ismertnek. Minden valószínűség szerint területe egy régészeti települést alkot a Királyhegyes 7. számon nyilvántartott, ugyancsak szarmata kori településsel. Ugyancsak valószínű, hogy Ny-i szélé nem ér össze a Királyhegyes 11. számú lelőhellyel.

54., 55. sz. lh. (*Makó-Királyhegyes közti 4424. sz. út 3. sz. lh.*): A nyomvonal 1+400-1+535 km-szelvénye között nagy kiterjedésű szarmata (2-5. sz.) és Árpád-kori település felszíni nyomait találtuk meg. A 1+500 km-szelvényénél a nyomvonalat keresztezi egy folyómeder, melynek K-i magaspartján fekszik a lelőhely. A felszíni leletek intenzitása közepes. A gyűjtött kerámia szarmata és Árpád-kori. A terepbejárást során azt tapasztaltuk, hogy a korábban nyilvántartott két régészeti lelőhely leletei ezen a szakaszon egyszerre vannak jelen. A két korszak térbeli elválasztására nincs lehetőségünk, ezért egyként kezeljük a két lelőhelyet.

56. sz. lh. (*Makó-Királyhegyes közti 4424. sz. út 4. sz. lh.*): A 1+690-2+070 km-szelvény között nagy kiterjedésű őskori, szarmata- és Árpád-kori település felszíni nyomait találtuk meg. Az 1+690 km-szelvényénél a nyomvonal keresztezi egy folyó medrét, és a folyó itt kettéválva, D felől is követi a nyomvonal ezen szakaszát. A lelőhely a meder magaspartján található. A felszíni leletek intenzitása sűrű. A lelőhely területe mintegy duplája a korábban ismertnek. A gyűjtött kerámia rézkori (badeni kultúra), bronzkori (Makó-kultúra és késő bronzkori), szarmata (2-5. sz.), Árpád-kori és késő középkori.

57., 58. sz. lh. (*Makó-Királyhegyes közti 4424. sz. út 5. sz. lh.*): A 2+175-2+800 km-szelvény között nagy kiterjedésű települések felszíni nyomait találtuk meg. A 2+500 km-szelvényénél a bejárt terület 80 m széles sávjának déli szélé érinti a nyomvonallal párhuzamosan folyó egykori medret és annak déli partvonalát. Minden valószínűség szerint a két lelőhely területe egy régészeti települést alkot. A gyűjtött kerámia középső bronzkori (Szőreg-Perjámos), szkíta kori, avar és középkori.

61. sz. lh. (*Makó-Királyhegyes közti 4424. sz. út 6. sz. lh.*): A nyomvonal 2+940-3+035 km-szelvénye között kis kiterjedésű települések felszíni nyomait találtuk meg. A 3+000 km-szelvényénél a bejárt terület 80 m széles sávjának déli szélé érinti a nyomvonallal párhuzamosan folyó egykori medret és annak déli partvonalát. A felszínen csak 1 db töredéket találtunk, így a lelőhely kiterjedésének meghatározásakor a szakdolgozati terepbejárást adatait vettük figyelembe. A lelőhely szarmata és középkori.

Munkatársak: Sóskuti Kornél régész, Gábor László, Máté Genovéva, Nagy Norbert régésztechnikusok (MFM).

SZALONTAI CSABA

175. Kisrosvágy, Sáros-tanya

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2006. április 12-én helyszíni szemlét végeztünk a Cigándi árvízirtatózó K-i gátjának környezetében, melynek során négy helyszínen gyűjtöttünk leletanyagot.